

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorske.

„V edinstvu je moč“.

EDINOST izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gld. 40 kr., za polu leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld. 20 kr. — Posamezne številke pri upravnosti in po tržkah v Trstu se dobivajo po 2 kr. — Novočasne, reklamacije in inserati prejema Upravnost „via Zonta 5“.

Vsi dopisi se posiljajo Uredništvu „via delle poste 10 l. p.“; vsak mora biti frankiran Rokopisi brez posebne vrednosti s. ne vraca. — Inserati (razne vrste naznanih in poslanic) se naračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje na vsako besedo 2 kr.

Slavljenje poroke Cesarjeviča Rudolfa

Določno nam je iz mnogih krajev obilno dobiti, v katerih se opisujejo srečanosti, ktere je priredil zvesti slovenski narod 10. maja cesarjeviču Rudolfu in cesaričini Stefaniji v čast. Odlikovala so je posebno naša vrla Šešana, Dolina, Komen, Podgrad, Materija, i. t. d. Povod strelba, petje, razsvetljave, slovesne službe božje, praznovanje šolske mladine, gostije, okrasenje hiš z zastavami itd. — Zač nam je, da prostor ne dopušča vseh natisnot, okrajsati smo jih morali zelo. Naj nam ē. gg. pisatelji to odpuste, ker pri vsej dobrej volji nam ni mogoče vsega priobčiti.

Podgradom, dné 11. maja 1881.

Poročo cesarjeviča nastolnika z belgijsko kraljevino je praznoval Podgrad sijajno. Predvečer slavnost sta hotela sicer dež i barja zapreti, a posrečilo se jima je to le nekoliko. Kajti izostali so edino namerjavani strelci. Na gradiču je vibrala carska črno-rumena i na čitalniških slovenska belo-modro-rudeča zastava, na hribih so kresove v svoji moči krepko premagovali združena jim sovraha, — po vasi so nosili učenci plamenice z avstrijskimi belo-rudečimi zastavami, moj katerimi i pevskim zborom je bil prireditelj g. učitelj, ki je se posebno šolo razsvetlil i s primernimi transparenti odici.

O zori slavnostnega dnó so budili nas mnogobrojni strelci i trobentnač tukajušnjih veteranov, ki je sviral po vasi budnico. Veterani so se pokazali nam ta dan prvkrat ko celota, odpeljavši se na zeleno-oleščemu vozu v Hrušico k slovenski maši, kater se je udeležilo uradništvo, šolska mladina i drugo občinstvo. Po Podgradu ste svirali 2 godbi i jedna razveseljevala vaško mladino pri piesu na prostoru pred čitalnicu do dobrega mraka, ko so počele prodirati v zrak pokajoče rakete, obračati se v čarobnem svitu bengaličnih ognjev goreča kola. To je izvrstno priredil okrajni poveljnik veteranov na čitalniškem holmu. — Lep je bil čitalniški transparent iz slik ženina i neveste i monograma R. S. Na hiši g. viteza V. bil je tudi transparent i g. učitelj, kakor i drugi zopet ta večer niso zaostali.

Večerna slavnost se je vrnila potem na dveh mestih s srečanima večerjama i plesoma; tedaj vam morem le polovčno poročati o čitalniški veselici, omenjajoč vendar, da je bila zabava druge družbe baje zelo živahna i posebno dvorana prav okusno opravljena.

Pri večerji v čitalnici je pričel napitnice g. predsednik s primernim slovenskim nagovorom i zaklical slavljenecem trikratni „živio“, ki

je o sviranji carske pesni i streljanjem burno odmeval iz občinstva. Napitnica se je vrstila za napitnico i vrsta bi se ne bila še pretrgala, da ni bilo zapeljive godbe, ki je zvabila vse v lepo oblečano plesno lobo, kjer se je rajalo do ranega dnó. —

Tako je tedaj ta dan v priznanja vrednem tekmovalju pokazal sijajno pravi avstrijski čut *tsch brez razločka*, kar je gledo na znano prizadevanje i posebno gledo na najnovejše skandale pri tržaškem „Imperialiente“ vredno konstatirati iz vse dežele.

S Koperskega okraja.

Od 28. aprila do 7. maja so se vršili v Kopru izpit učit. izposobnosti. Udeležilo se jih je 7 učiteljev in 3 učiteljice. Izmej učiteljev sta delala dva, jeden Dalmatinec, drugi Koperčan za meščanske šole. Pervi je uže v začetku odstopil, drugi pa dovršil s pričalom III. reda.

Dva učitelja in dve učiteljice italijanske narodnosti, kakor tudi jeden Slovenec in jeden Hrvat so napravili izpit III. reda. Jedna učiteljica Italijanska je dobila spričalo II. reda, in jeden Slovenec je delal popolnoven izpit iz italijanščine kot predmet, katerega je tudi doštal.

Kakor se pri vsakej priliki Dolina odlikuje, tako ni tudi 10. t. m. zaostala.

Radost se je prečas. gosp. dekanu uže v nedeljo 8. t. m. na obrazu brala ljudstvu označilo, da se bode namreč brala vtorik 10. t. m. slovesna maša v blagoslov in srečo poroke Nj. visokosti nastolnika Rudolfa (s katerim je imel omenjeni blagi gosp. čast 21. aprila t. l. v Trstu ko deputat polit. društva Edinosti v materinem jeziku govoriti) in princesinjo Stefanijo.

Te slovesnosti se je udeležilo tuk. višje županstvo, starošinstvo, financa, veteraustvo, poštni urad, učiteljstvo se šolsko mladino in ogromna množica ljudstva.

Po sv. maši se je razložil v Šoli otrokom pomen velikega praznika, razdelilo 50 zvezkov o Rudolfu nastolniku; otroci so zapeli par pesmi, in za temi cesarsko himno in zaoril je trikratni „živio“ na Rudolfa in njegovo zaročenico.

Na to je bil v Pangerčevi gostilni banket, katerega se je udeležilo 200 osobi. Mej živahnim streljanjem se vzigne g. višji župan Lampe ter napije Nj. visokosti Rudolfu in princezinji Stefaniji, na kar je zadonela od uže pripravljenih dolinskih vrlih pevcev cesarska himna. Pevci so nas do zadnjega sè svojimi stremimi pesmami kratkočasili. Opomniti je tudi, da uže na predvečer Rudolfove poroke ni bilo pritrkovanja, streljanja, raket v zraku ni konca ni kraja.

Po razdelitvi darov zahvali se mladina: Hvala! Beg Vam povrati!

O zdravju Mariji je gorel kres, ter so pokali možnarji na „Galgenem hribu“.

naznajale visokima poročencema veselje in udanost isterških Slovencev.

Ta dan nas je g. Jože Pangerc nenavadno in nepričakovano točno in dobro pogostil. Le tako naprej in gostov Vam ne bo manjkalo!

V Idriji, 9. maja.

V nedeljo 9. t. m. smo imeli Idrijski vesel večer. Idrijska čitalnica je namreč napravila slavnostno besedo v spomin poroke presvitlega cesarjeviča Rudolfa z belgijsko princinjo Stefanijo. V krasno ozaljane dvorani se je zbral mnogobrojno število ljudstva in druge odlike gospoda.

Ob 9. uri zvečer se je pričela lepa veselica.

Petje je bilo prav izvrstno pod vodstvom mladega in vrlega pevodenja gosp. Josipa Vončine, abiturienta org. šole, kateri je pokazal, da se z neutrudljivim delovanjem mnogo doseže. Za petjem je bila igra: „Berite Novice“, ki se je tudi prav dobro izvršila. Za igro pa živahan ples.

Razšli smo se na rano jutro s klicem: „Bog živi poročena!“

Hrušica, 10. maja.

Poročo cesarjeviča Rudolfa praznovali smo z vso slovesnostjo. V nedeljo po pridigi je nas vedečestiti gospod župnik Ivan Breclnik nezgodno ljudstvu gorko na srce polagal, naj bi se te slovesnosti v obilnem štovišču vdeležilo, ter dajansko pokazalo ljubezen in svestobo do presvitle naše vladarske hiše.

Danes rano so pokali možnarji in peli zvonovi. Zbrala se je šolska mladina v Šoli, tu vložila podoba visocih poročencev v pozlačen okvir, ter obesila na steno šolske sobe. Nerodna zastava se je zasadila na šolsko poslopje.

Potem je bila sv. maša, ter pela se „cesarska“ in „zahvaljna“ pesen. — Po maši se povrnó učenci v Šoli, kamor vstopijo vse trije veliki gospodje in višji župan. Tu razloži gospod župnik važni pomen danasno slovesnosti in g. katehet Zajec navede nekoliko lepih črtic iz živene presvitlega cesarjeviča.

Po gorovu je zagrmelo iz vseh gril trikratno „živio“, ter zapela se „cesarska“. Izdelito se je med vse učence mnogo darov, katere so zlobil gospod župnik Ivan Breclnik, katehet Anzelm Zajec in Matej Markič, učitelj Franjo Weisel, nadžupan Jakop Valenčič in svetovalec gosp. Josip Valenčič.

Po razdelitvi darov zahvali se mladina: Hvala! Beg Vam povrati!

O zdravju Mariji je gorel kres, ter so pokali možnarji na „Galgenem hribu“.

Iz Brestovice, 11. maja.

Tacega veselja i tolike navdušenosti še ne

* Ako bo mogoče, priobčimo, zavezati pa se ne moremo. (Ured.)

pomnim, kakor je bila pri nas včeraj in predvsem, če tudi danes uže precev krijev na ramah. V naših soseskih so gorali trije velikanski kresi, eden nad cerkvijo sv. Lorence, drugi na hribu pri Velikej jami in tretji največji na Ferfoljevem posestvu „Ostrivrh“, katerega je napravil ta vrli rodoljub se stirim tovarisi. Porodični dan smo obhajali zelo slovensko: pokali so možnarji, zvonovi, bila je božja služba, katere so jo vdeležila šolska mladina, občinski zastop in ljudstvo velika množica; bilo je navdušenje, ljudstvo je rajalo in klicalo: Bog živi cesarjevič i njegovo zaročnico!

Iz Dutovlja, 12. maja.

Tudi pri nas se je obhajala tako slovensko cesarjevičeva poroka, kakor po vsem Krasu. — Kaj bi vam slovesnost na drobno popisoval, storili smo, kar je bilo nam kmotom mogoče i tako pokazali, da iz vsega srca ljubimo presvitlo cesarsko rodbino, katere naj Bog da blagoslov!

V Ricmanjih pri Dolini so slavili dan tako: 9. maja ob 5. uri zvečer so zvonovi naznali praznik poroke presvitlega cesarjeviča Rudolfa.

Ob solnčnem zahodu so pričeli streljati z možnarji, potem so zavetale luči meje okni in užgali se kresovi.

40 maja zjutraj ob 4. uri se je začelo zvonjenje in streljanje; ob 10. uri je bila slovenska masa, v cerkvi svetega Jožefa, v katero se je sešlo obilo praznično opravljenega ljudstva in finančna straža. Vas Ricmanje je bila vesela in zastavami okrašena, ob 3. uri popoludne je bil obed, katerega se je vdeležilo 60 prvič ricsmanskih mož, gospod župnik Anton Kun in c. k. finančna straža. Ob 4. uri popoludne je nazdravil gospod župan cesarjevič Rudolfu in vse ljudstvo mu je trikrat „živio“ zaklicalo in cesarsko pesem zapelo. Potem je g. župnik raskladel življenje našega prihodnjega vladara in omenjal dobrot cesarske hiše in zopet je dočelo „živijo“ cesarju, Rudolfu, Stefaniju in Avstriji.

Na večer so goreli bengalični ognji in spuščale se rakete pod nebo, luči so po vseh oknih gorele in polna svitloba je bila tudi cerkev sv. Jožefa.

Kakor prvi možje tako so se zbrali tudi mladeniči na drugem kraju, da so praznovali ta veseli dan s petjem in streljanjem.

Iz Materijske občine 12. maja.

V Materiji, Brezovici, Slivnjah, Golcu in Vodicah se je proslavljala poroka cesarjeviča nastolnika Rudolfa s kraljevino Stefanijo prav slovensko. — V ponedeljek so se začigali kresovi, na bližnjih hribih, razsvetila so se nekatera poslopja in strelalo se je s topicami. V Materiji je bilo posebno lepo razsvetljeno šolsko poslopje

PODLISTEK.

„Južno-slovjenske Narodne Popievke.“

sakupio, ukajdio i glasovirsku pratujo udesio

Fr. Š. KUHAČ

To je naslov preimenitnej zbirki narodnih južnoslovenskih pesmi in plesov, ki se sedaj tiskajo v Zagrebu, i koje so uže doseglo lepo številko 1200 napevov v treh knjigah. V tej zbirki se nam predstavlja celo poetično i muzikalno delovanje južno-slovenskega naroda v teku blizu deset stoletij. Velikansko, ogromno je to podvzetje! ter je skoro neverjetno, da bi en sam mož toliko gradiva bil mogel zmodi: delo bi to bilo za celo društvo; ali vendar, kar se nam dozdeva nemogoče, to je en sam mož dovršil, i ta je slavni Fr. Š. Kuhač. Dolgo let je ta neutrudljivi narodni mož potoval od Juljskih planin do Egejskega morja, da je z velikim trudem nabiral i v muzikalni jezik prelagal ogromne narodne zaklade, pa nam je tudi delo vstrovil, katerga mora vsak Slovan vesel biti in z njim se ponašati, kajti noben narod na svetu ne more nam tako bogate zbirke pokazati.

Ni moj namen posamezne poezije ali pesme i njih melodije pretresati; kako bi mogel jaz

ubogi pritlikove kritizirati cel narod! pa tudi o njih lepoti govoriti bi bilo vodo v morje nositi; zato bodem le sploh o skupnem delu govoril. Da napevi niso ne grdi ne slabii, to vsak lahko iz tega le sprevidi:

Velikovlastnik glasoslovja J. Hayden je v svojih najimenitnejših glasbenih delih južno-slovenske melodije vpletal vse, kar je v tem delu govoril, naj si omisli kajtičico Kuhačovo, katera to natančno dokazuje. Še celo občeznana naša „Cesarska pesem“, katera se je do sedaj Haydnemu prilastovala, ni drugo, nego staro slovenska pesem, ki se nahaja v naši zbirki pod številko 897 do 907. Tudi ne more biti vsakemu neznanu, kako moderni skladatelji oper, posebno Francozi, potujejo vsako leto po južnih slovenskih deželah, da porabljajo naše slovenske napeve za svoje muzikalne izdelke. Nam se pa ušeši donec melodije operet Suppéja, ktere naši živi spominjajo narodnih dalmatinskih napevov.

Ako tedaj slavnega moža Haydenu in drugih muzikalistov ni bilo sram se posluževati naših melodij, to zadostno dokazuje, da niso ne slabe ne grde. Porečiš morebiti, da tega nisi zapazil, kadar si poslušal „Boccaccio“ ali pa Haydenu muziko; in to ti verujem. To opaziti ni stvar vsakega, ampak le ovtega, ki se je nekoliko učil tako zvane tematike. Le tisti bode znali, da iz enega napeva se lahko sto drugih celo različnih napravi, in tudi ponarejeno melodijo sponza. — Pridite tedaj, komponisti, (po-

sebno drugega reda) i kupujte si ovo sbirkovo naših popevk i bodec lahko doma sede izdelovali nove arije iz naših starih; tako veliko truda, noveči i časa prihranite: vam je ta knjiga neobhodno potrebna.

Da je g. Kuhač vse melodije natančno in zvestobno popisal, moram to njegovu dobrino vestnosti prepustiti, ter ne dvomim, da mož, kakovosten je nabiratelj, ne bi bil temu početju zmoren. Toda on sam spoznava, da ga je teško stalo nekaj melodij natančno notirati, i to zaradi nezmožnosti novejšega skladoslova, četrta glasa (Viertelton) s znamenji upodobiti. Starejša i naša narodna muzika poznati še četrta ton, i ga vspodbujati križem, novejša pa ga vsled nove temperature ne pozná.

Tu ne morem moliti o novotariji, koje se poslužuje naš zbiratelj v zaznamovanju mehkega načina (Ton mineur). Pri vsaki skali muzikalni namreč razloček med sedmimi i zadnjim tonom znaša pol ton, tedaj se mora v molnej skali sedmi glas za pol ton povikšati z enim križem (diže) i to se v začetku pesme do sedaj ni nikoli storilo pri ključu, le tam se je storilo, kjer je bil vpletal v sredini meje notami. G. Kuhač stavi pa ta križ kar v početku pri ključu i tem s tem naznačuje, katera nota v vsem napevu ima biti povikšana. To početje je sicer logično, pa se mi ne dozdeva praktično. Vzemimo n. p. način H mol, kjer ga g. Kuhač zaznamova s tremi križi na f. c. in a. Ako svirač natanko ne pogleduje stopenj, na katerih ovi križi stojijo,

(kajti križi in b moli se navadno le Stejejo, sviral bo v A duru, in vso melodijo pokvari, posebno pa ako tiskar, ki ni muz

z grbi in transparentno sliko Njiju Visokosti Radofta in Štefanije s primernim napisom, in gospodarska poslopja gosp. občinskega glavarja Kastelica. Na soliskem poslopu je vihralo tudi več narodnih in cesarskih zastav.

10. maja ob 9. dopoludne so se služile po cerkvah slovesne sv. maše. V Brezovici so se udeležili slovesne sv. maše občinski zastop, c. kr. oboreženci, šolska mladina in mnogo občinstva. Med sv. mašo je svirala prav izvrstno domača godba in strelalo se je s topidi. Po dokončanih službi božji se je vsa šolska mladina se svojo zastavo zbrala na primerem kraju, kjer se je govoril slavnostni govor. Tu so učence pevali različne pesmi, deklamovali temu dnevu primerne deklamacije i. t. d. Slednje ogovori veliki šolski dobrotnik g. Kasp. Kastelic nadpolno slovensko mladino prav prijazno in je razdelil preko 200 knjižic „Cesarjevič Rudolf“ in enoliko kolačev. Razven tega je dobil tudi vsak bolj odlični učenec lepo masne knjižice. — Končno je pela šolska mladina mej sviranjem godbe cesarsko pesem in tako so končali učence ta za vso Avstrijo veseli dan, kateri jim gotovo ostane v vednem spominu. — Zvezcer se je strelalo, hiše so bile razsvitljene in na pošti je bil ples.

Omeniti moram, da se je tudi obilo knjižic „Cesarjevič Rudolf“ in kolačev razdelilo mej šolsko mladino v Slivjah, Golcu in v Vodicah, V zadnjem vasi so ta dan vsadili pred cerkvijo dve slovenski drevesi — lipi.

Mej to preveslo poročilo moram vplesti zlastno novico: 41 t. m. je pogorela nekoga prav ubozega kmeta gospodarsko nezavarovan poslopje v Brezovici, 12. t. m. pa tri gospodarska poslopja v Erjavčah. Ti pa so bili k sreči zavarovani; kako da je požar nastal, to je neznano. Kmetje, pozor! saj imamo uže brez tega veliko revo in bedo.

Njegovo Veličanstvo premilostijivi cesar je ta mesec za siromake po toči poskodovane v podgrajskem sodniškem okraju širsto goldinarjev podariti blagovolil.

Enako je tudi Nj. ekscelencia c. kr. namestnik De Pretis blagovolil uže meseca februarja t. l. za siromake v tem sodniškem okraju blagoduso poskrbetti.

Prvi kakor drugi zneseck je obdarjenim ne-popisljiva pomoč.

V Metlikl, 11. maja.

Zadnji semenj 26. aprila je bil pri nas tako slab, da stari ljudje tako slabega ne pomnijo; ljudi ni prišlo skoraj nič, menda zato, ker je bil po dolgem slabem vremenu lep dan i so ljudje na pojni delali. Na semenu je ta dan izdajal J. K. ponarejene tolarje, katere je, kakor je trdil, iz Bavarskega dobil; poznali so se lahko, ker so bili taki, kakor bi jih bil iz loja naredil.

Ta dan mej 4—5 uro smo imeli tudi potres, bila sta dva kratka pa močna stresa; ljudstvo se je prestrašilo; uradniški strežaj je pritekel na trg, ter rekli, da se tacega potresa ne pomne, če tudi ima uže 70 let.

Naše mesto je potrosilo 450 gld. da se je popravila cesta na pokopališče, ki je zdaj res prav lepa.

1. maja so napravili novo žandermerijsko postajo v Semiču s tremi žandarji, enega so vzeli iz Metlike, drugega iz Črnomlja in tretjega iz Vinice.

Cesarjevičovo poroko smo kaj lepo praznovali, naj omenim le, da so pred mestno hišo postavili tž sežnjev visok, lepo okrašen maj z 4 dobitki, in piramide vse z venci in zelenjem preprezene. Požarna straža pa je v spomin tega veselega dneva zasadila lipo na najpravniški kraj. Vsa svečanost je bila tako lepa, da Metlika take še nikoli ni videla; pri tej priliki se je storilo tudi več dobrih del, kar veselici daje toliko večjo vrednost ter je na čast našemu mestu. Požarna straža se je ta dan posebno

skazala, pa tudi okrepila po podpori, katero so jej naklonili gg. župan, potem Veibl, Koren, Kirchhof in drugi. Vsem dobrotnikom lepa hvala!

Iz sežanskega okraja dne 13. maja.

(Učit. društvo za sežansko-komenški okraj) je zborovalo včeraj v Sežani.

Točno ob 10. uri predpolne otvoril sejo g. predsednik Anton Leban, nadučitelj komenski s jedernatim pozdravom. Dejal je mej drugim, da ga jako veseli videčega učitelje in učiteljice v tako lepem številu zbrane, kar mu je porok, da se nedavno porojeno slov. učit. društvo vedno raste pridobivši si nove in zdatne krepe moći, kajti — pravi g. pred. — danes jih je 12 na novo pristopilo. Smelo smemo reči, nadaljuje g. predsednik, da je društvo nadepolno in stoji, kakor stvari sedaj kažo, na krepkih nogeh. Zakaj bi tudi ne stal, saj je učitelji nadaljnega naobraževanja prav tako treba, kakor ribi vode ali človeku dobrega, zdravega zraka. — Učitelj, citajoč vsakojake pedagogicne in znanstvene knjige srka iz njih različne vede; v teh in onih knjigah nahaja marsikako dobro zrno, katero vsadi na dobro obdelano šolsko poje, da mu obrodi dobrega — nepridavanega sadu — Pa to učitelji še ne zadostuje, več oči več vidi, več glav več ve in zna. Zato pa tudi je potrebno, da se učitelji zbiram v shode in učit. zborovanja posmenkovaje se o šolstvu, o različnih predmetih, kateri so vsakodnevna snova skrbnemu učitelju, zavedajočemu se svojega svetega poklica. V takih shodih se marijiv učitelj veliko uči; mladi učitelji vidijo in sinijo, kako prijetni kolegi o tem in onem predmetu misijo. Prilesni kolege pa pozvedajo, kako so se oni, t. j. mlajši učitelji, o teh predmetih učili in kako o njih sođijo. — Tako nastane iz več — mlueni prav jedro, katero dobro obdelovano, odskoduje učiteljev trud, njemu v radost in veselje, nežni šolski mladini pa v lep napredok in korist. i. t. d. Tako nekako je govoril g. A. Leban. Proti koncu svojega pozdrava je pa izrazil željo, da bi vsi kolege in koleginje kolikor jih je na Krasu, živeli v lepej prijateljski slogi. Vsi za enega in eden za vse. Naj delujó vti „viribus unitis“ na podlogi novih šolskih postav za razvoj ljuds. šolstva, za razvoj in napredok našega miliega slov. naroda. —

Spominjal se je konci raja, g. Cveka, nadučitelja sežanskega, ter je prosil, da vsi v znamenje sočutja v britkej izgubi drazega kolega vstanje, kar se je tudi zgodilo. —

Tako potem je g. predsednik nadzravil Nnj. vis. cesarjeviču Rudolfu o priliki njega poroke. Omenil je, kako vsi zvesti avst. narodi pri tej priliki kazé svojo zvestobo in udanost do cesarske hiše. Od vseh strani so prihajale izjave zvestobe in udanosti avst. prebivalcev na cesarjev dvor. Vsaka dežela, vsaka občina, se vsak kraj je skušal pred drugim, da bi vrednejše obhajal dan cesarjeviča poroke. Vsi narodi, vsi stanovi, vse stranke so ubrale svoje najiskrenje ēute v navdušeno harmonijo, katera se razlega od sivih Karpatov čez obale jadranskega morja ter mogočno doné proti Dunaju, naznačajoča visokima poročencema čestitane in voščila vesolne Avstrije. Tudi naše učitelj, društvo naj danes pokaže svoje lejalnost do preyzv. prestola s trikratnim živoklicem. Vsi navzoči vstanejo, ter vskliknejo trikratni „živo“. Volila se je na to komisija, obstoječa iz g. pred. in dveh udov, katera se je osebno poklonila g. glavarju pri-nasprosto mu srčna voščila učit. društva.

Pristopilo se je na to k drugej točki dnevnega reda: „Zgodovina v narodnej šoli.“ Ker se g. referent Kanté, zač. učitelj v Sežani, za to ni pripravil, izostala je ta točka, ter pride prihodnjie na vrsto. — Govoril je potem g. Vodopivec, c. k. okraj. šolski nadzornik: „So li premije koristno sredstvo pri odgoju šolske mladine? G. referent je bil iz različnih tehtnih

uzrokov proti temu, da se dají otrokom premije. Obvezalo je pa g. predsednika menjeno, naj se obdarjajo tsi otroci ali pa nobeden, ki so zmožni prestopiti v višji razred — izvzemši te, ki niso zadostovali, kajti v tem zmislu je tudi veleslavno naučno ministerstvo uže l. 1874 poročalo c. k. dež. šols. svetom. —

G. Vrtovec, učitelj in Dolini, je za tem predaval: „O izgovarjanju“ l. in r. v národnej šoli. — Njegov referat je bil jako marijivo in temeljito sestavljen. Videlo se je, da se ta učitelj veliko peča s slov. filologijo.

Dokazal je prav dobro da je boljše, če se „l. izgovarja.“ — Znano je, da je „Šola“ glasilo goriških učiteljev se oglasila v svojej zadnjem številki proti izgovarjanju „l.“. — G. Vrtovec je pa v „Soči“ temu nasprotoval, če, da je boljše, da se „l.“ izgovarja. V včerašnjem zborovanju je pa to njegovo izjavo tudi temeljito utrdil. Proti temu je govoril g. nadzornik Vodopivec, ter navajal je to in ovo. Tukaj je tedaj nastala živa debata. Proti koncu se oglasi g. predsednik A. Leban, ter pravi, da je on za to, da se „l.“ izgovarja, če, da je uže Kopitar pred 80 leti bil toga menjena, reki: „govori, kakor pišeš. To njegovo izjavo je poudujaril iz pedagogičnega stališča. — Pri glasovanju je bilo z %, glasov sprejeti, da je boljše, da se „l.“ izgovarja. Končno je g. predsednik govoril: Kako naj se spisuje tednik? Govornik nam je na šolski tabli kako umevno pokazal, kako naj se tednik spisuje, ter omenil, da tednik mora biti: jasen, kratek, dosleden, pregleden, po vsem resničen. —

Na vrsto je prišlo potem nekoliko društvenih predlogov, dočišča sta se kraj in čas prihodnjega učit. zborovanja, kar se ob svojem času naznani. Prestopilo je k društvu mnogo udov, tako, da ima mlado društvo uže 33 členov. K sklepnu g. predsednik navdušuje navzoče k pridnosti, delavnosti, edinosti. Pravi, da je društvo nadepolno in obča dobrega sadu, če bodo učitelji v lepej, bratskej slogi mej seboj živelji. V tej nadaji: Na svidanje! Po zborovanju je bil v županovem gostilni skupni obed, kjer se je popovalo in napivalo. „Proseski kvartet“ nas je razveseljeval z krasnim petjem. Da se zopet vidimo v še večjem številu! —

Slavec.

Z Notranjskega, dne 8. maja.

Na Notranjsko so se pritepli agenti neke dunajske družbe, ki nabirajo vozove zanjo. Pripovedujejo čudne reči o velikih vojnah, ki bodo še letos, s tem pa ljudi begajo in strašijo in skoraj gotovo tudi sleparijo. Mi moramo tedaj svariti naše, uže tako strašno obubožano ljudstvo, ter ga spominjati, kako ga je prevaril Abendroth; naj bo tedaj previdno. — Naš okrajni glavar, o katerem moramo reči, da je za blagostanje našega ljudstva ves ujet, svaril tudi pred temi agenti ter je vsem županom poslal to pismo: Štev. 4088.

Uže en čas sem nabira neka, baje v javne bukve vpisana družba z Dunaja po svojih agentih Stavarju in Kirnu iz Zagorja vozove za Bosno.

Iz vsega, kar se je o tem moglo na dan spraviti, vidi se, da namerjava ta družba koliko moč veliko voznikov zavezati, ako bi jih potrebovala, od svoje strani pa ne prevzame nobene zaveze ali poročiva.

Glede na postavno privoljeno združevanje in ker sem misil, da so naši ljudje uže vendar po Abendrotu spanetovani, ni se mi iz kraja zdelo dopustljivo in potrebno, temu podvetju nasprotovati.

Zdaj pa, ko sem se prepričal, da ti agenti ljudem vsake vrste laži natvejujo in pravijo, da ima ta družba 10 tavžent voz vojnemu ministerstvu v kratkim pripraviti, če, da bo vojska, če prav ne veče, kde in s kom, da se ljudstvo s tem plasi in vznemiruje, da Kirn od ljudi denar za se pobira, da se je več voznikov uže v razne stroške in dolgove za pripravo skorajnega odpotvjanja zakopal, na kar pri denašnjih okolnostih še misliti ni; slednji tudi zato, ker se mi ne zdi priporočljivo, da se mora vsak voznik z svojim podpisom zavezati, da jo za vso škodo družbi odgovoren, ko bi ob pravem času voz ne postavil, temu nasproti pa družba nobenega poročila neče prevzeti, kar se iz besed na prvi strani knjižice „bei beschrankter Haftung“ vidi: iz vseh teh vzrokov se ljudem odsvetuje tudi vdeleženje in prepoveduje nabiranje voznikov v našem okraju.

C. k. okraju glavarstvo v Postojni,
dne 6. majnika 1881.

Globočnik.

V Roču, 17. maja.

Od več krajev s Primorja donaša, ljuba Edinost, novice, ki so namenjene v poboljšanje siromašnih pribivalcev; od Roča pa se nikoli nič nini omenila; mislis li, da smo inozarici? o ne. Tvoji smo. Jedna nas je majka rodila.

Z jednim nas je, Bog jej plati, mlekom dojila. A vendar Roč je povse sirota, če prav je njegova lega romantična, tukaj vidiš Kras, gozdne, planine in lepe majhne doline, v katerih ročki težak marljivo dela, da sebe in družino

preživi, in more davke in naklade za šolo, ceste t. d. plačevati; za šolo pa plačuje zastonji, zato kaj šole nemamo uže dragi leto, če tudi bi jo 150 fantov in deklet obiskovalo — Roč je sirota. Druge fare v Istri imajo učitelja, če prav imajo le 25 — 35 obiskovalcev. Kar se tiče cest, moram povedati, da je slavni deželni odbor vzel na posodo 50.000 gold. za nepotrebno cesto Buzet Cerovje, in Buzet Vranje! najpotrebno cesto v Istri. Pa kaj se je storilo s tem denarjem? košček ceste od Buzeta do Roča pa ne že mostovi; košček od Druguča k Cerovju, tega je pa voda zelo razkopal, od Roča dalje v Dolenjavas je cesta za koze, ne pa za drugo žival, in še manj za ljudi. Pripoveduje se, da denarja ni več — ne vem, kam je ubegel!!! Če Ročan nema nič za to, da plačuje za šole, nema tudi nič za to, da plačuje za ceste — Roč je sirota.

Se eno drugo Ti povem: Ročko glavarstvo je pred 3 leti prosilo dotične oblasti za žendarmerijo in pripravilo za 3 leta prav lepo in prostorno stanovanje, za katero je občina 5—600 gld. potrošila, in zdaj iz vsega tega ni nič; 3—4 nasprotniki so višjim glavo napolnili, da je za žendarmerijo pripravne stanovanje, mislijo g. kaplana iz kanapije izpoditi in v njej žendarme nastaniti, in iz tega zopet vidis, ljubi bralec, da Roč je sirota, zapuščen od vsega sveta! Če Ti bo več, drugi krat več. *) Istinitovič.

Politični pregled.

Cesarjevič Rudolf je bil zadnji teden z visoko svojo soprogo v Peštu, kjer je sprejemal voščila; slavnosti so bile velike; zdaj pa je na potu v Prago, kjer mu Čehi pripravljajo sijajen sprejem.

Postavo zoper oderuhe je sprejela poslanska po prenarebah gospiske zbornice v seji 20. t. m. Ta dan je grof Hohenwartov govoril za to, da ima le državni zbor pravico razsojati o veljavnosti volitev svojih poslancev, ker bi dvojna pravna sodba motila pravno zavest. Herbst pa je temu ugovarjal in rekel, da bi se žalila ustava, ako bi se segalo v pravice državnega sodišča. Nato se ustavoverci zapustili dvorano, desnica pa je Hohenwartov predlog izročila pesebnemu odseku.

Drugi dan so beguni zopet prišli v zbor ter so s tem pokazali, da so se skesali, i da so se le kujali, kakor poredni otroci. O, državna zborna ti ljudje ne zapusté, pa da bi jih vrgli, zopet bi silili nazaj, tako so se klopi privadili. Sicer pa bi jih nič škoda ne bilo, če ostanejo zunaj.

Konec zadnjega teden je državni zbor pročasno obravaro končal ter utegne do binostih svoja dela izvršiti. Meseca septembra pa se imajo sklicati deželni zbori, govoril se, da bo kranjski razpuščen in razpisane nove volitve.

Dunajski akademski senat je vložil pročasno gospiske zbornice zoper razdelitev praskega vsečiličca. Naučni minister ga je zato posvaril, ker je prestolil meje svojih pravic.

Na Ogerskem bodo k malu nove volitve v državni zbor. Rumunci so sklenoli, da se jih ne vdoleži, Slovaci pa v vseh volitvenih okrajih postavijo narodne kandidate.

Srbški knez je skupščini naznani, da se je trgovinska pogodba med Srbijo in Avstrijo sklenila.

Ruski car je poklical Ignatijevra za ministra notranjih zadev; to pa je Nemec strašno preplašil, ker je znano, da je Ignatijev zelo razumem mož ter Rus in Slovan od nog do glave. Preganje judov na južnem Rusku se je zelo razširilo. Samo v Odesi so jim 45 krčem razrušili in tu so zaprli 557 Rusov; ki so napadali jude, pa tudi 150 judov, ki so orožje rabili. Iz vseh južnih ruskih pokrajin bežje judje, v Moskvo jih je mnogo pribegalo iz zapadnih krajov, pa tudi tu jim prebivalstvo ni prijazno. Enako ne marajo Rumunci zanje, minister notranjih uprav je rekel, da ubegljudi judovskih klanjev, pa tudi tu jim prebivalstvo ni prijazno.

Rusko-kitajskega prepira je konec 21. t. m. se je v Pekinku podpisala dotična pogodba. Rumunija je bila zadnjo nedeljo srečna, ker ta dan je siekla knežijo oblačilo, ter se oblačila v kraljevo oblačilo. Knez i knežinja sta bila pred stolno cerkvijo v Bukrešu pod milim nebom kronana za kralja i kraljico, kralj s zeleno in kraljica s zlatno krono. Krona sta blagoslovila ob metropolita, moldavski in valaški. Svečanost je bila krasna in velikanska, ljudstvo navdušeno. Želimo novemu kraljestvu veliko srečo.

Pogodba med Turčijo in Grecijo je bila v pondeljek podpisana v Carrigradu ter se

si to gojovo zapomnijo; da je pri Avstriji beračila, to je pač ne dela čestih in kaže, da je prav nič ni sram.

Mej turško in italijansko vlad je nastal razpor zaradi neke mlade Italijanke, ki je prestopila k turški veri in sta v harem. — Menda jo sili nobeden ni; če so pa Grki zarad Helene Trojo razsuli, mogoče, da Italijani zarad omenjene ženske tudi kaj razbijejo, če bodo mogli.

Na Španskem so začeli časniki zahtevati, naj Španska vlada kaznuje marokanske Beduine, ker skodujejo Španskim interesom i marokanski cesar Spancem ni pravičen. Španci hote posmeti Francoze.

Blagoslovenje zastave

Slovenskega podpornega delalskega društva, dne 5. junija 1881.

Kakor se sliši, bodo se vdeležila te slavnosti razna društva s Primorskima, Kranjskima in Hrvatskima, namreč pa Sokol ljubljanski, pevsko društvo ljubljansko, Sokol zagrebski, društvo "Zora" v Karlovemu, društvo "Danica" v Sisku, podružnica čitalnice v Gorici, podražna čitalnica i. t. d.

PROGRAM

slavnosti in z njem združenih veselic.

1.) Ob 8^{1/2} uri zjutraj: slovenski sprejem raznih došlih društva na tržaški postaji, od tam odlati z godbo in zastavami v društvene prostore, kjer se oddajo zastave. —

2.) Ob 9^{1/2} uri zjutraj: skupna skušnja vseh pevskih zborov v dvorani tržaške čitalnice. —

3.) Ob 10^{1/2} ure: zberi se vsa društva v prostorih podpornega delalskega društva in otidejo s zastavami in godbo v gledišče "Armonia".

4.) Program blagoslovenja zastave v gledišču "Armonia": a) Sprejem kumice. b) Petje. c) Pozdrav gostov in odličnih osnov po predsedniku. d) Kumica privježe trak na zastavo in 42 drugaric zabije žebanje. e) Slavnostni govor, in predsednik izroči mej govorom zastavo zastavonoscu. f) Petje. g) Pozdravljanje nove zastave po zastavah došlih društav — vmes svira godba. h) Odhod v društvene prostore z godbo in zastavami.

5.) Banket v veliki dvorani pri Zelenem hribu, točno ob 1 uru popoldne. Pri banketu se bodo vršile napitnice, vmes petje in godba. — Kedr se hoče vdeležiti banketa, bodisi obiskovalcev ali domačih, mora poslati predsedništvu podpornega delalskega društva f. 2, — najdaje do 1. junija.

6.) Ljudska veselica pri Sv. Ivanu. I. Ob 4 uru popoldne se zberi vsa društva na dvorišču društvenega stanovanja (pri Judmanu) in odrinjejo od tam z godbo in zastavami k Sv. Ivanu.

II. Pri Sv. Ivanu: Sprejem društav po deputaciji okoličanov in venčanje zastav po deklebitih iz okolice.

III. Petje in godba. —

IV. Plezanje na visok mlaj, kjer bodo 3. darovi. —

V. Srečkanje na te le darove: a) 4 cekine, b) en par zlatih uhanov, c) 4 tolarji, d) ena ura budnica, in se na 10 skritih darov, mej katerimi imajo nekatere istinito, drugi pa le šaljivo vrednost. Vstopnina se srečko vred: 20 soldov.

VI. Ob 1^{1/2} večer odhod v mesto z godbo in zastavami, katere se shranijo v društvenih prostorih.

7. Velika beseda v gledišču "Armonia"; začetek točno ob 8^{1/2} uri zvečer.

PROGRAM:

1. Vogl, Cigani, pojč skupaj vsi zbori. — 2. Bazin. — "Križari", pojč ljubljanski pevski zbor. — 3. "Zastavi", deklamuje gospodin J. H. — 4. Telovadba, Sokol ljubljanski — 5. A. Nedved, "Oblakom", pojč tržaški mešani zbor. — 6. "Nedved", "Zvezda", pojč ljubljanski pevski zbor. — 7. Telovadba, Sokol ljubljanski. — 8. B. Ipac. — Kdo je mar, pojč tržaški pevski zbor se spremjevanjem godbe. — 9. Telovadba. — Sokol ljubljanski. — 10. Hajdrih, "Jadransko morje" pojč skupaj vsi zbori.

Vstopnina v pritličje . . . . . 60 soldov

Na galerijo . . . . . 30 "

Sedeži . . . . . 50 "

Lože v pritličju . . . . . 4 gold.

— I. nadstropju . . . . . 4 "

— II. . . . . 3 "

— III. . . . . 2 "

Na vratih se bodo sprejemala tudi darila za delalsko društvo.

Lože in sedeži prodajajo se v društveni pisarni, zadnji dan pa v gledišču.

Listi za vstop dobivajo se: v pisarni podpornega društva, v čitalnici tržaški, via alle poste N. 10, v kavarni Bott, v kavarni Commercio in v prodajalnici gosp. A. Žitka, Corsia Stadion št. 1, do 4. junija, zadnji dan pa se dobivajo le pri denarnici gledišča "Armonia".

8. Ponedelek, 6. junija ob 7. uri zjutraj: Poslov na kolodvoru in odhod društav.

OPOMBE:

a) Gostom, ki obisujejo slavnost v Trstu, preskrbel je odbor znižano vozino po železnici in se dobivajo dočni legitimaci listi: v ljubljanski čitalnici, v prostorih Sokola v Zagrebu, društva "Danica" v Sisku, društva "Zore" v Karlovemu, v čitalnici goriški; — vsi obiskovalci

iz drugih krajev pa se lehko obrnejo do podpornega delalskega društva v Trstu.

b) Odsek za stanovanje je preskrbel nekako stanovanj, ki se bodo oddajale brezplačno v prvi vrsti sodelujočim gospodom od Sokola in pevskoga društva ljubljanskoga. — Preskrbel pa je več snažnih stanovanj po nizki ceni tudi za druge goste, kateri naj se blagovolje obrniti v zadevi stanovanja do odbora podpornega delalskega društva (odsek za stanovanja) v Trstu do 4. junija.

c) Vsa društva, ki se še misijo vdeležiti slavnosti, naj se oglaši vsaj do 30. t. m. pri odboru podpornega delalskega društva.

d) Vsa društva, ki se vdeleži slavnosti in imajo zastavo, prošena so, naj prineso zastavo seboj.

e) Ako kdo zunanj zeli vstopnice v gledišče, ali karte za lože, obrne se lehko precej do odbora podpornega društva, kateri sploh prav rad ustrezje vsaki želji.

V Trstu, 20. maja 1881.

Odbor podp. delalskega društva.

DOMAČE STVARI.

Tržaška trgovina v letu 1880. V letu 1880 je bil vreden ves trgovinski promet v Trstu 479.202.766 gld. V zadnjih 25 letih stele dve leti imeli visjo prometno vrednost, in sicer leta 1879 z 465, in leta 1871 z 463 milijonov gold.; prvo leto te petindvajsetletne dobe pa le 280.267.728 gld.

Občna razstava v Trstu. Ker bo prihodnje leto petsto let, kar je Trst prišel pod Avstrijo, ugiba se zdaj, kako bi se ta petstoletnica praznovala. Sprožila se je tedaj misel, naj se napravi občna razstava, o katerej nekateri veliko pričakujejo ter računijo uže, da na dan okoli 6000 pustjev razstavo obišče. Razstava bi gotovo končana bila, a nič velikanskega se ne more nadejati tisti, kdo ima še v spominu zadnjo tržaško razstavo.

Razstava cvetje v Trstu. Kakor vsako leto, tako je tudi letos g. A. Maron napravil razstavo cvetje v svojem vrtu in vredno je pogledati te raznolike mile hčerke dobratne narave.

Bralno društvo na Opčinah se je zadnje dni ustanovilo. V občnem zboru dn. 40. t. m. izvoljeno mu je to le načelnštvo: Za predsednika g. Jan Daney, posestnik, za namestnika g. Janez M. Malalan, posestnik, za tajnika g. Franjo Karis, posestnik in c. k. poštar, za dežurničarja g. Lovro Ronnert c. k. finančni komisar, za odbornike g. Strukelj, posestnik, g. Peter Sosič vaški načelnik, in g. Valentič, vrhovni učitelj. — Društvo ima do sedaj 26 udov in vzdružje 6 slovenskih časopisov, 3 nemške in dva italijanska.

Delačem v solntcah se stanje zboljša, kakor je trgovinski minister v državnem zboru zagotovil.

Junaki. V nedeljo 22. maja, so v "gostilni pri "lovec" (Jäger), mladi italijančiči nadomema napali družega mladega italijana, a to so bili takor se zove inteligenci, in so ga s palicami po glavi nabijali in mu jo na več mestih prebili, revez si ni mogel pomagati, kajti teh junakov je bilo 6 in so tako po njem bili, kakor pri nas mlačiči snop, prt na mizi in tlak je bil naenkrat krvav, a ti mladi intelligentni junaki bi ga bili popolnoma pobili, ko ne bi drugi ljudje in natakarji pristopili, a sramovali se tudi niso občinstva, katerega je bilo okoli 200 osob zbranega. — Ali je to mar napredek mlade italijanske inteligencije.

Temečjni kamen cerkev sv. Jezusovega sreca v Ljubljani, ki se je začela zidati v spomin poroke cesarjeviča Rudolfa, položil se je zadnjo saboto.

Serenada pred stanovanjem g. dr. J. Bleiweisa je bila predzadnjo saboto velikanska. Vdeležilo se je nje sila veliko ljudstva.

Spomilnek J. Jurčiču postavijo rodoljubi, "Slovenski Narod" je zanjo uže 434 gold. nabral. Dotični poziv priobčimo prihodnji, ker se nam je za danes preved gradiva nakopilo.

Jurčičeve podobe, dobro zadeto, prinesel je zadnji hrvaški list "Vjenčac".

Ljubljanska trgovinska in obrtniška zbornica ima zdaj, ker so zadnjič narodniki tako slavno zmagali, petnajst narodnih in devet nemškatarskih odbornikov, kateri poslednji so pa tudi uže na zadnjem zarezi. Nemškutarstvo na Kranjskem siplje, kakor listje z drevesa o jesenskem viharju; Še dve sapici in ljubljanski mesini i deželni zbor zgubita nemškatarsko perje, potem bo konec rogoviljenja i začeno se lepši časi, ker upamo, da bodo narodnjaki resnično, krepko i zložno delali za narodno blagostanje.

Dramatičnega društva knjige za prošlo društveno leto so razposlane vsem družabnikom; če jih kateri ni prejel, naj blagovoli oglašiti se zanje pri društvenem odboru. Poslednji letnik "Slovenske Tujije" obsegajo v dveh vezkih (48. in 49.) sledenih sedem iger: "Tonica", drama v 3 dejanjih; "Št.", igra v 2 dejanjih; "Blaznica v prvem nadstropju", vesela igra v 1 dejanju; "Ali plavaj ali utoni", vesela igra v 1 dejanju; "Zmešnjava na zmešnjavo", burka v 5 dejanjih; "Štepihar mlajši", gluma v 4 dejanjih; "Izbiralka", vesela igra v 3 dejanjih s petjem. Vsaka

teh iger je tudi posebe na prodaj. — Tiste družabnike, ki so nam še na dolgu sè svojo letnino, ujedno prosimo, naj nam jo skoro pošljejo, da bodo v redu društveni računi.

Odbor "Dramatičnega društva".

Čast slovanskemu jeziku! Belgijska kraljica je palačno gospo grofico Waldstein pismeno prosila, naj z soprogom cesarjevičem Rudolfovem količ močno češki govor.

Strossmayerjev pastirski list, o katerem smo uže govorili, prinese v nemškem jeziku 4. zvezek dr. Jordanovih "Weckstimmen", ki izhaja na Dunaju. Mi naše bralec, ki znajo nemški, posebno opozorjujemo na ta zvezek, ker ima zanimiv stavek o sv. Cirihu in Metodu in v tedenih verskih razmerah. Zvezek se dobiva posebe in velja 10 kr.

Popotovanje v Rim. Tudi v Zadru se je ustanovil odbor za popotovanje v Rim na praznik sv. Cirila in Metoda 5. julija. Kaj pa na Primorskem? Prav želite bi bilo, da se pridruži nekaj romarjev tudi iz naših krajev in to toliko bolj, ker v Rimu večidel misijo, da v teh krajih stanuje italijansko prebivalstvo.

Velika nova kasarna se ima zidati v Ljubljani. Dotična komisija se je odločila za prostor mej Kravjo dolino in železnicu, bližu tam, kjer se je začela zidati tudi nova cerkev. Stala bo kasarna 400.000 gld.

Slovstvo. Gontinijeva knjigarnica v Ljubljani je na svitlo dala 4 ljudske knjizice v polnoma predelanju ličnej oblike in sicer: "Dve čudovalni pravljici"; "Vrtomirov prstan"; "Ropstov"; in "Najdenček". Priporočamo jih slovenskemu občinstvu.

Bajmontijevi gledališči v Splitu je zadnjo saboto pogorelo. Zavarovano je bilo pri Assicurazioni generali za 40.000 gld. Ker ima ta družba veliko posojilo na tem gledališču, zato je malo upanja, da bi se zavarčina izplačala in utegne na vse zadnje še splitska občina v škodo priti.

RAZNE STVARI.

Podmorski rov iz Francoskega na Angleško in prekop ozime Panama v Ameriki ste največji podjetji sedanega časa. O obeh se trdi, da kaj dobro napredujete i boste v malo letih zgotovjeni.

**

Kuga v Mezopotamiji se vedno bolj širi. Ljudje, katerih se prime, umrlo večidel predno mine 10 ur. Več sosesk so požgali in prebivalce preselili v bolj zdrave kraje, kjer stanujejo pod šatori. Najhujš razsaja kuga v mestu Nedšef; 400 prebivalcev tega mesta stanuje uže pod šatori blizu Kufe.

Slavno uredništvo.

V st. 20 vašega cenjenega lista Edinosti od 18. maja v članku: "zlate besede, katere si Primorci dobro zapomnimo", nahajajo se besede: "Kar zadeva ono povelo, naj slovenska deputacija nagovori cesarjeviča le po nemški ali francoski, to pové gotovo v oči ministru naš poslanec g. Nabergoj, kateri je bil pričujoč pri tem nasvetu. — Jaz moram konstatirati, da nisem bil zraven pri takem nasvetu, ampak da sem ga še le od g. društvenega podpredsednika zvedel na dan, ko se je imela deputacija predstaviti, in zaradi tega ni treba, da bi jaz v oči pravil, kar mu je uže tako iz mnogih časnikov znano. Dostaviti moram še, da bi jaz odločno odbil take nasvete ali povelo, naj bi mi jih kdor hoče diktirati hotel in se pri takoj priložnosti znal vesti, kajor sem se vedno, lo po svojem lastnem četu in preprčanju, kajor zahteva narodna čast.

Z odličnim spoštovanjem

Nabergoj.

Na Dunaju, 20. maja 1881.

POSLANO.

Cestiti g. urednik! Blagovolite natisnoti v svojem cenjenem listu te le vrste ko pojasnilo, zakaj smo, in zakaj nismo nj. eksc. g. ces. načelnika De-Pretisa imenovali na našem občini jednoglasno za častnega občana, ker nam neki znani priatelji (?) pri tem podstikajo nečiste namene ter se resnica zavija in pači:

a.) mi smo ravnali takoj popolno iz svoje iniciative, nikakor pa ne po naročilu; priznavamo vendar, da na videz in sploh iz političnega stališča ni bil primeren čas za to imenovanje;

b.) pri tem imenovanju nismo imeli pred očmi nikakoršnega političnega namena: mi nismo imenovali g. ces. načelnika za častnega občana ko ustanovčerka, nego edino in samo ko podpredstavljata in pospeševata naših občinskih interesov, kajti po njegovem posredovanju je naša občina prejela tisoč florinov za kal, kapelo, vodnjak, cesto pri Sežani...

Razpis

pisarske (duinarske) službe pri c. kr. okrajskem glavarstvu v Sezani z letno plačjo 480 for.

Prosilci za to službo naj vložijo svoje proučje pri omenjenem glavarstvu do 15. junija t. l. in dokazejo, da so popolnoma zmožni slovenskega in nemškega jezika in da imajo lep rokopis.

V Sezani, 18. maja 1881. 2—1

Na sto tisoč ljudi

ve hvalo za lepe, goste lasé edino obstoječe c. kr. in kr. ogersko izključljivo privilegirane

Esenči za lasno in bradno rast,

ki tudi grinte brez sledu prežene, kakor k njej spadajoče pristne pomadi iz štajerskih planinskih zelišč ali orehom izlečkom uže v kratkem času celo na najbolj golih krajih napravi goste lase prejšnje barve!

Mnogo mladih mož ve hvalo za lepe polne brade mojej esenci za lasno in bradno rast, Ce lasje le izpadajo, vpliva uže v osmih dneh.

pri grintah uže po trkušči rabi

Prav nič sko-
djivje in naj-
boljše barvilo
za lase, Kop-
pitzinal (brez
prim ešanega
svinca) ki bar-
va v vseh bar-
eh čnorvaro-
čam posebno svoj „Koppitzinal“, pristno, dvojno
močno pomado iz orehovega izlečka, tudi (v
kozmetiki) pomado v palčicah, kakor tudi
najbolj moja olja iz orehovega izlečka za bar-
vanje in lasno rast.

Moja ces. kr. in kralj. ogerska izključljivo priv.

Esenca za lasno in bradno rast
ozdravlja v vseh primerljajih bolne lasne korenike popolnoma in v najkrajšem času zagotavlja do najposnejše starosti zelo goste lase, vpliva prav prijetno na glavno kočo, brnini od vsake gihtične in revmatične glavoboli in odpravlja vse kočne nesnuge. Resnica je, da je dobro stotero osob, ki so bile popolnoma brez brade ali plešaste, uže do enega do treh mesecev, v primeri tedaj v neverjetno kratkem času, lepo in gosto polno brado, ali goste polne lase. Zaderajoče mnoge zahodne so razstavljene:

Naročila naj se posiljajo glavnej zalogi ces. in kr. ogerski izklj. priv. esence za lasno in bradno rast

Marije Ane Herdlička
c. k. in kr. ogersk. izklj. posestnici privilegija
Wieden, Hauptstrasse 36
NA DUNAJI.

Cenik:

1 velika alabastrova steklenica dvojno močne esence za lasno in bradno rast	3 gl. 50 kr.
1 majhna	2 . —
1 Alabastrova steklenica pristne pomade iz štajerskih planinskih zelišč	4 . 50 .
1 Alabastrova steklenica pristne pomade orehovega izlečka za ozdravljenje las	2 . —
Pristno lasno barvilo „Koppitzinal“ za rudeče, črne, rujave, ali svitlornjavne st. 1 (plavo) st. 2 (rumeno) obe steklenici pladnjema in krtačama velja	4 . —
1 steklenica olja orehovega izlečka za ponujenje las	4 . —
Pomada orehovega izlečka kosmetik v palčicah	50 .
Naročila iz inozemstva ali domačih del se proti posiljati ali pozeti ročno in naglo vrše.	

Zavitek 30 kr. več.

24—7

Prodajalnica
jako prostorna i svitla
(6 velicih oken) za prodajo**Raznega - mesanega - Blaga**

najbolje opravljena,
blizu župnijske cerkve v velikej vasi
na Notranjskem
daje se v najem
s potrebnimi

drugimi prostori vred.

Eventualno mogel bi najemnik prevzeti v oskrbovanje tudi 3 hiše z gostinstvo in nekaj zemljiščem, obsežajočim njive, travnike in vinograd. — Izvestija daje iz prijaznosti opravnistvo „Edinosti“.

**NEVARNA
BOLEZEN**
ki napada mnogo ljudi.

Ta bolezna se prične z majhnimi nerednostmi v želodeci; če pa se zanemari, napade ves život, kakor obusti, jetra in splošne prebavne dele, človek zelo oslabi in le smrt ga more bolesni oteti. Bolesni sami redkrat bolniki ne umijo. Ako vendar bolnik sam sebja spravi, potem lahko razvidi, kde in kakosna je njegova bolezna.

Pričanje: Ali imam kakve bolezne, ali mo kaj teški, ali težko sopern po jedi? Ali se slabio čutim, ter se mi dela omotica? Ali so moje odi ramenaste? Ali nemam na jekiku, na nebuh in zobeh debeljega člena, ko se zbutam in imam hladokus v ustih? Ali imam bolezne v želodcu in na krku? Ali ne čutim na desnej strani kakor bi se jerna večela? Ali ne čutim trudnosti in omotice, ako po konci stojim? Ali je izčajanje iz ledic nekoliko ali zelo barvano in ali se dela vselek v posodi? Ali se po jedi pri prebavljaju treba naspričati? Ali se napravljajo vetrovi in se riga? Ali večkrat sreco močno ne bije? Te razne prikazni ne nastopijo vse k malu, ali posamezne kolnika nekoliko časa mučijo in so predhodnice zelo hude bolezni.

Ako bi se bolezna dalj časa zanemarjala, provzročuje sub kašel in slabosti. Pozneje, protročti suho kočo z umazano rojato barvo; na rokah in nogah je vedno mrzlo pot. Ko se boj možni bolezni na jetrih in ledicah, začenjajo se tudi revmatične bolezni in navadno ozdravljanje te hude bolezni je popolnoma brez respeha.

Zelo važno je, da se ta bolezna nagni in točno ozdravi, precev v začetku, kar se lahko zgodi z malo zdravljalom kar je pravo sredstvo, da se bolezni odpravi, da se okus vrne in prebavila v prav in zdrav red pridejo. — Ta bolezna se imenuje „bolezen na jetrih“ in prav in najboljše zdravilo jo je „Štokler izleček“, napravljen iz zelišč, ki se dela v Ameriki za vlastnika A. J. White v Novem Jorku, Londonu in Frankfurtu na M. To zdravilo odpravi vzrok bolezni in bolezni same v vseh delih prežene.

Cena eni steklenici: II. 125

Zaloga — V TRSTU: Lekarna al Camello Corso 25 Giov. Batta Foraboschi; Lekarna piazza Grande: Paule Rocca; V Zadru: — lekarna Androvic.

Vlastnik A. J. White; v Frankobrodu:

(3—3)

KOPALISČE
V Trstu

nadzorovano po Dr. P. Gorzalini, via Gelsi št. 12. (acquedotto). Kopel v kadeh; studenčna, topla in mrzla. Mineralna voda (žeplo, železo, arsenik i. t. d.), slap, parna kopel i. t. d.

GABRIEL PICCOLI

lekar „pri angelu“, v LJUBLJANI, na dunajske cesti.

Tinetura Rhei. Comp. vulgo

FRANCOVA ESENCA

ki jo izdeluje

1 steklenica velja 10 kr.

Pomagala je uže mnogo tisoč ljudem k zdravju, kakor se lehko dokaže iz mnogih polhvalnih pisem. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in v spodnjem životu, grizo, krč, želodčevno in prehodno mrzlico, zabasanje, hemoroidi itd., vse bolezni, ki znajo smrtnie postati, ako se za časa ne ozdravijo.

Spod 12 steklenic se ne razpoljita, ktere skupaj s zavitkom in poštno pobotnico veljajo gl. 1.40 kr. — Naroči se pri GABRIEL PICCOLI-ju, lekarju „pri angelu“ v Ljubljani, na dunajske cesti, s poštним povzetjem.

Spirčala.

Prečastni gosp. Gabriel Piccoli, lekar, „pri angelu“ v Ljubljani.

Srečno se Vam zahvaljujem za poslano mi Vaše izvrstno „Francova esenca“, katero pomočjo je moja žena zelo nevarni bolezni popolnoma ozdravila. Ne bom opustil, Vaše izvrstno „Francova esenca“ drugim bolnikom priporočati, da si z njom opomore. Se enkrat se vam z mojo ženo vred prelepo zahvaljujem in ostarem s posebnim sploščanjem zvesti Vam udan.

Blagorodni gosp. Gabriel Piccoli, lekar, „pri angelu“ v Ljubljani.

Ko sem bil zbolel, ponudila mi mi je neka osoba eno steklenico Vaše „Francova esenca“. Rabil sem jo po receptu in imela je tako dober uspeh, da se čutim sedaj popolnoma zdrav. Prosim Vas, posljette mi še 12 steklenic Vaše „Francova esenca“, da bodo služile nekemu prijatelju. S poštovanjem

Miha Dubič, via del Boschetto št. 14, II. piano.

Lastnik, društvo „EDINOST“, — Izdatelj in odgovorni urednik: JOSIP MILANIĆ.

Cena in vse drugo se pozve vsak dan pri kopalališčem vratarju. (6—1)

OKLIC.

Kdo moji ženi Tereziji brez mene kaj upa, jaz ne platim; kdo od nje kaj kupi, ne velja, in bo postavno tožen. —

Arber 20. maja 1881.

Anton Pegan

Nagla in gotova pomoč**PLJUČNI BOLNIH**

pri tuberkulozi (jetiki) v prvih dobah, pri hudem in kroničnem pljučnem kataru, pri kašlu vsake vrste, pri pasjem kašiju, hričavosti, teškej sapi, zaslezenju

potem pri bramorjih, bledici, ponanjanu krvi in pri okrevanju po polufosforo - kislem

apnenko - železnem
SIRUPU

lekarničar Jul. Herbaby na Dunaju.

To zdravilo se razdelava s tem, da bolniku zadeče jed dobro dišati in da se zadobi mirno spanje ter se okrepi vsled pomognene krvi, trudnost in ponenočno potenje ponehavata, kakor tudi kašel vsled manj gestega sliza in celije so s poapnjenjem bolni pljučni deli. Mnogo zdravniških spričeval in zahvalnih pisem, kakor tudi natunjenem poduk so nahajajo v knjizi dr. Schweižerja, ki je priložena vsakej steklenici.

POHVALNO PISMO.

Gospodu lekarničarju J. HERBABNY na Dunaju.

Dolgo časa sem bila tako slabla, da sem večkrat smedela. Poskusila sem Vaš polufosforo kisl apnenko - železni sirup in prav kmalu mi je zelo odleglo. Okrepela sem ter dobila veselje do jedi in k malu sem popolnoma ozdravila.

Potem pa je zbolela moja 17letna hčerka in po izkušnji slavnih dunajskih zdravnikov je obolen lev del pljuč. K malu potom je je napadla še huda pljučnica, katero je, hvala Bogu, ugodno prebil, ali tvo moči življenja se pri mojej hčerki opisale in bilo se je najhujšega bati. Ker je mene Vaš apnenko - železni sirup ozdravil, zato sem ga tudi svojej hčeri dajala in lahko trdim z najboljšo restijo, da je le on mojem detetu življenje ohranil in obdržen mod zvezdo zoper utrdit. Ti vidni vspahi Vašo dobrodejno izsmebo mo nagibajo, da Vam, risko spoštovali gospod, izrekam živo Zahvalo v svojem in temu moje hčerke. Namejo je da Vaš apnenko - železni sirup začleneno pomoč, naj bi jo dal tudi vsem tistim, ki imajo enako bolezni. Hitzing, pri Dunaju.

Franz Reiner,

okrajnega komisarja vzdora.

CENA 1 steklenica 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavoj.

Prosimo, naj se izrečno zahteva apnenko - železni sirup od Julija Herbaby in naj se gleda na zgoraj natisneno, od gospodke napisano varstveno marko, katera mora biti na vsakej steklenici.

Glavna pošiljalvena zaloga za dežele:

Na Dunaji, lekarna „zur Barmherzigkeit“

J. Herbaby, Neubau, Kaiserstrasse, 90.

ZALOGE: Carlo Zanetti, lekarna via nuova

27 — Na Reki: M. Scarpa lekarničar; v Gorici: G. Cristoforetti lekarničar; v Ljubljani: J. Swoboda ul. Trakovčki lekarničar; v Pulji: A. Wassermann lekarničar.

12—9

Temeljita pomoč

vsem, ki so v želodci ali trebuhi bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in sanjenje sokrovice in kri in na pospeševanje dobrega prebarjanja. Najboljše za to sredstvo je

dr. Roza življenski balzam.

Zivljenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oči vse prebarjanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse teško prebavanje, posebno grijus do jedi, kisl riganje, napetost, bljeranje, krč v želodci, zasljinjenost, elati žilo, preobčenje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, i se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

I velika sklenica 1 gl. pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpoljila se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju scote.

Prečastni gosp. Fragner!

Naznanjam Vam, da je od Vas prejeti Dr. Rozov življenski balzam storil pri meni najboljši upeh; že eno leto ga rabim, in od tega časa je moje zdravje stalno dobro. — Četiri leta sem živim v Slavoniji, in potem vladala takoj tako huda mrzlica, da se me je vsako leto ločila; toda leta 1879 sem jo s pomočjo Dr. Rozovega življenskega balzama odvrnil; prej me je mučila slabost želodca, a zdaj je ponehala. Vsled tega sem ta balzam mnogim nasvetoval, in vsakemu je v korist; bom ga dalje vsem priporočal.